

Referat fra møte – 23/5.2016.

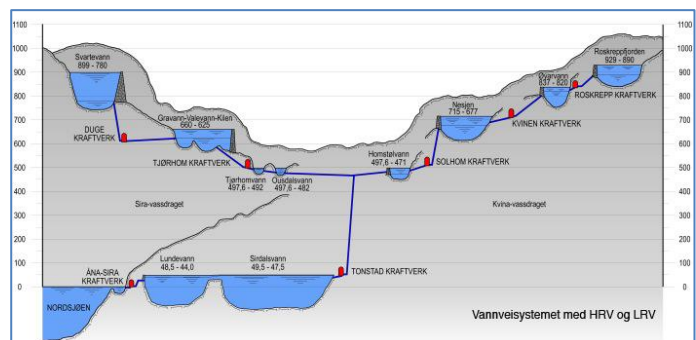
Møtet denne kvelden var lagt til Tonstad i Sirdal og til hovedkontoret for et av landets største kraftkomplekser, Sira/Kvina. Selv med en flott sommerkveld som bakgrunn hadde hele 21 av klubbens medlemmer funnet veien til Tonstad; et svært godt oppmøte for et bedriftsbesøk en times kjøring fra «basen».

Vi ble ønsket velkommen av selskapets daglige leder Gaute Tjørhom som hadde hatt jobben som leder av selskapet fra 2008. Tjørhom hadde delt innledningsforedraget inn i 4 bolker; Fakta om Sira/Kvina; Dagsaktuelle utfordringer; «Kampen om vannet» og Fremtidige muligheter.

Sira/Kvina er et offentlig sameie mellom Statkraft Energi AS (tidligere NVE), Lyse Produksjon AS (tidligere Lyse Kraftverk), Skagerak kraft AS (tidligere Skiensfjorden Kommunale Kraftselskap) og Agder Energi Produksjon AS (tidligere Vest-Agder Energi). Selskapet ble stiftet i 1963. Planer om utbygging av elvene i Sirdal og Kvinesdal var imidlertid mye eldre, men det var først når de som disponerte fallrettigheten fant sammen at det ble noe konkret av å utnytte det store kraftpotensialet som lå i de to vassdragene, Sira-elv og Kvina.

At utbyggingen ble foretatt i seks trinn over en periode på vel 20 år hadde sammenheng med at behovet i Norge ikke var stort nok til å absorbere all kraften på en gang. Etableringen av smelteverket i Kvinesdal og aluminiumsverket på Lista var således nødvendige for å kunne sette i gang utbyggingen. Slik som anlegget står i dag produserer Sira/Kvina ca 6,3 TWh (6.300.000.000 KWh) per år, tilsvarende vel 5% av Norges samlede kraftproduksjon. Tonstad kraftstasjon alene har en årsproduksjon på 3,8 TWh og er med det landets største hva gjelder årsproduksjon. Installert effekt (på de 5 turbinene) i maskinhallen er 960.000 KW tilsvarende ca 1,3 mill HK (hestekrefter), den nest største stasjonen på effekt i Norge.

Av dagsaktuelle problemstillinger trakk Tjørhom frem 3 større investeringsområder med en totalramme på ca 3 milliarder kroner. Ca 1 mrd vil medgå til å forsterke de mange fyllingsdammene for å kunne tilfredsstille nye damforskrifter. Forsterkingen av Svartevannsdammen med 430.000 M3 stein var her det klart største prosjektet – en jobb som gikk over 5 år fra 2011-2015

Videre ville det medgå ca 1 mrd til rehabilitering (vedlikehold og utskifting) av maskiner og styringsanlegg som for deler av anlegget nærmer seg teknisk levetid (med sine 50 år).

Sist hadde selskapet planer om utbygging av ny kraft i systemet på ca 220 GWh årlig produksjon ved utnyttelse av mindre fall (som Rafoss) og gjenværende overføringer (som Knabenåna) til en samlet kostnad på ca 1 mrd. Tjørhom presiserte at det faktisk var 220 GWh tilbake som kunne utbygges viste at selskapet allerede fra 60-tallet hadde gjort en formidabel jobb med å planlegge hvordan kraftpotensialet i systemet skulle utnyttes.

Under stikkordet «Kampen om vannet» fortalte Tjørhom om utfordringene knyttet til revisjon av konsesjonsvilkårene, herunder minstevannføring og andre avbøtende miljøtiltak. Selskapet hadde jobbet i mange år med å kartlegge de fleste miljøaspekt og potensielle forbedringer. Her har det vært en kontinuerlig dialog med kommunen, primært Flekkefjord, Kvinesdal og Sirdal. Det forventes at NVE om ikke alt for lang tid vil ha denne saken til vurdering. Målet for Sira/Kvina har vært å «berge eksisterende produksjonsgrunnlag».

Av fremtidige muligheter fremhevet Tjørhom at bransjen forventet økte muligheter for å tilby effekt mot Europa («grønt batteri»). Selv mente Tjørhom at det fortsatt kunne være en god del år før prisforskjellene ville være store nok til at utvidet effektkapasitet og eventuelt pumpekraftverk kunne bli lønnsomt. Han mente også at et samarbeid med smelteverksindustrien kunne inngå som et ledd i en slik langsiktig utvikling ved at overskuddet av kraften kunne finne en god avsetning.

Etter foredraget fikk Tjørhom en rekke spørsmål, før hele følget satte seg i bilene og med hjem og refleks-vest kjørte inn i fjellet til selve kraftverket i Tonstad. Her fikk vi se med selvsyn hvordan vannet fra Sira og Kvina ble omgjort til elektroner som ble sendt ut på nettet til glede for oss alle.

Et virkelig fint og interessant bedriftsbesøk. Takk til Sira/Kvina, til Gaute Tjørhom og hans to hjelpere ved omvisningen.

Neste møte finner sted mandag 30/5 på Maritim. Her har vi fått et nytt program i det Kjell Glendrange forteller om «roturen» (med litt hjelp av påhengsmotoren) opp langs vestsiden av Svalbard i 2015.

De to påfølgende mandagene 6/6 og 13/6 blir det bedriftsbesøk, først på «Heglands» (tidligere Hegland Trykkeri). Dette programmet erstatter opprinnelig oppsatt program vedr. «Statur E-39». Siste møte før sommeravslutningen blir mandag 13/6 hvor vi har vært så heldige å få et eksklusivt besøk til Lista Vindmøllepark. Dette kan også bli en fin tur, og som ved de fleste slike besøk er det mulig å ta med seg ledsager, det være seg den man ellers bor sammen med - eller en venn.

«Sommeravslutning» på brygga til Andreas blir fredag 17/6. Da blir det også opptak av nye medlemmer, og som vanlig er dette absolutt en aften hvor ledsager er velkommen. Hold av denne kvelden. Festkomiteen kommer tilbake med påmelding og «program».

Ludvig Egeland
President 2015/16